

تحلیل خبر یادداشت
 وحید جعفری زاده دانشجوی دکترای مهندسی کامپیوتر روز

صالحی رئیس پیشین سازمان انرژی اتمی:

«ایران» اکنون اولویت‌دارترین امر حکمرانی در جمهوری اسلامی است

هوش مصنوعی برونند

نگذاریم نخبگان

فناوری بومی نیاز حیاتی در شرایط جنگی؛

اهمیت مبحث امنیت (SECURITY) در حوزه فناوری اطلاعات و فضای سایبر روز به روز بیشتر می‌شود. اگر چه اقدامات متعددی از سوی متولیان ذیصلاح در این بخش در دستور کار قرار گرفته و بعضاً اجرا شده، اما از اقدامات عملی آنچه که امروز در کشور ما در بین مردم بیشتر دیده می‌شود، محدودیت در اینترنت و اجرای شبکه ملی اطلاعات (اینترنت ملی) است؛ موضوعی که طبعاً مخالفان و منتقدان زیادی نیز دارد. اما واقعاً چگونه می‌توان ضرب امنیت سایبری را ارتقا داد؟ در ادامه به چند سرتیتر مهم که می‌تواند در این عرصه بسیار تأثیرگذار باشد، به اختصار اشاره خواهیم کرد.

– استقرار واقعی حاکمیت فاوا (ICT Governance) و حاکمیت داده (Data Governance): اولین و مهمترین گام در حوزه فناوری اطلاعات، استقرار عملی و واقعی حاکمیت فاوا و حاکمیت داده و موارد مرتبط با آن مانند چارچوب‌های امنیت اطلاعات و حفظ حریم خصوصی داده‌ها از جمله ISO ۲۷۰۰۱، COBIT، NIST، CISC و... است. مسئله‌ای که در کشور ما در حد تدوین سندهای بالادستی و اقدامات اولیه باقی مانده و تا مرحله عملیاتی شدن و استقرار کامل فاصله زیادی دارد.

– استفاده از نیروهای انسانی متخصص: شاید بدون اغراق یکی از مهمترین و اثرگذارترین اقدام در این زمینه، هم به کارگیری و هم تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد است. فراوانش نکیم وقتی از نیروی متخصص سخن گفته می‌شود، منظور افرادی با دانش علمی و عملی هستند، نه صرفاً افرادی دارای رشته تحصیلی مرتبط!

بهره‌مندی از فناوری بومی در شرایط جنگی؛

- تقویت بخش خصوصی توانمند و استفاده از توانمندی‌های آنان؛ تقریباً در همه جای جهان، یکی از پایه‌های اساسی و مهم در ارتقای امنیت سایبری، بهره‌گیری از توانمندی‌های بخش خصوصی است، البته غالباً کشورهایی در این زمینه موفقند که دارای شرکت‌های بین‌المللی فعال و قدرتمند هستند، بنابراین صرف اتقاد قرارداد با شرکت‌های خصوصی داخلی، لزوماً تضمین کننده تحقق اهداف نیست. - تقویت و توسعه زیرساخت‌های سخت افزاری: تقریباً تمام موارد قبل بر پایه سخت افزار و زیرساخت‌های به روز و متناسب سخت افزاری می‌تواند به نتیجه مطلوب برسند، به خصوص برای بهره‌گیری از ابزارها و الگوریتم‌های هوش مصنوعی، این نیاز چند برابر اهمیت دارد. - ادغام و متمرکزسازی نهادهای متولی: همانطور که می‌دانیم در کشور ما چندین متولی در زمینه‌های فناوری اطلاعات و امنیت اطلاعات وجود دارند که بعضاً درگیر موازی کاری هم هستند، از جمله نهادهای متولی می‌توان به مرکز افشا، سازمان ملی پدافند غیرعامل، شورای عالی فضای مجازی و برخی زیرمجوعه‌های وزارت ارتباطات اشاره کرد. تعدد نهادهای تصمیم گیرنده و عامل، می‌تواند موجب سردرگمی و بلاتکلیفی در حوزه اجرا و ضعف در کنترل و نظارت شود. در نهایت تقویت امنیت سایبری را محدود کردن اینترنت، نه تنها راه حل نیست، بلکه پاک کردن صورت مسئله است؛ موارد فوق تنها چند اقدام تیزروار است که می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد، اما قطعاً تحقق عملی ارتقای امنیت سایبری نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و اقدامات عملی و نظام‌منداست.	 روسیه به ایران جنگنده سوخو ۳۴ و اس ۴۰۰ نداد، اما به هند می‌دهد تهران باید درک بهتری از «ضرورت‌های منافع ملی» پیدا کند	 نباید از کنار خواسته‌های مردم با بی‌تفاوتی عبور کنیم	خسارت ۶ هزار میلیارد تومانی جنگ به ایرلاین‌ها حدود ۸۴۰ هزار بلیت باطل شد شهردار منطقه یک شیراز خبر داد: کاشت ۲۲ هزار گل، گامی برای نشاط عمومی و محیط پاک در منطقه از ۱۶ تیمراه اجرایی شد: افزایش ۳۰ درصدی نرخ بلیت مسیرهای ریلی و جاده‌ای
---	---	--	---

فناوری بومی نیاز حیاتی در شرایط جنگی؛
نگذاریم نخبگان هوش مصنوعی بروند

معاون اول رئیس جمهور:
باید با یک صدا و هدف مشخص از امنیت سایبری کشور حراست کنیم

پژوهشگر هوش مصنوعی تأکید کرد: تجربه جنگ ۱۲ روزه نشان داد توسعه فناوری بومی در شرایط بحران امری حیاتی است و باید با حمایت از متخصصان هوش مصنوعی کشورمان، از مهاجرت آنها جلوگیری کنیم. مهدی شریعت‌زاده، پژوهشگر و متخصص هوش مصنوعی و علوم کامپیوتر در گفتگو با خبرنگار مهر ضمن جنکیت حمله رژیم صهیونیستی به خاک کشورمان، در تحلیل این جنگ ۱۲ روزه اظهار کرد: در جریان جنگ ۱۲ روزه، دو نکته مهم از نظر فناوری هوش مصنوعی بسیار حائز اهمیت بود. نخست اینکه بسیاری از نیازهای ما به صورت واقعی خود را نشان دادند و نیازهای مصنوعی و غیرواقعی، برآرزو بودن خود را اثبات کردند. گاه شاهد بوده‌ایم که بسیاری از پروژه‌ها بر اساس یک مسائل واقعی تعریف نشده‌اند و سرمایه‌گذاری و تخصیص بودجه به این پروژه‌ها معمولاً نتیجه‌بخش نبوده و در عمل مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. در زمان جنگ، این موضوع به شکل ملموس‌تری دیده شد و مشخص گردید که این پروژه‌ها برای حل مسائل واقعی طراحی نشده بودند. به این سؤال که آیا این دانش آموخته دانشگاه صنعتی شریف در پاسخ به این سؤال که آیا احتمال می‌دهید که پس از این جنگ ۱۲ روزه رقابت فناوریانه منطقه‌ای تشدید شود؟ گفت: طبیعتاً پیش‌بینی می‌شود که اگر کشوری درگیر تأمین نیازهای اولیه خود باشد، توجه چندانی به فناوری نخواهد داشت اما هنگامی که نیازهای اولیه مردم و دولت‌ها به‌طور فزاینده شده باشد، آن کشور برای پیشرفت خود ناگزیر به تمرکز و توجه جدی به فناوری خواهد بود. بازرس علی البدل انجمن ملی هوش مصنوعی ایران ادامه داد: قاعدتاً رقابت فناوری بسته به شرایط هر کشور و اینکه آیا زیرساخت‌ها و نیازهای اولیه مردم یا دولت‌ها با مشکل مواجه می‌شوند یا خیر، تغییر می‌کند. به عبارتی، اگر زیرساخت‌های کشور آسیب نبیند، طبیعتاً رقابت در حوزه فناوری جدی‌تر و در مقیاسی وسیع‌تر خواهد بود.

ضرورت طراحی فناوری بومی برای عملکرد مؤثر در بحران‌ها

شریعت‌زاده تصریح کرد: قاعدتاً یک فناوری هرچه‌قدر پیشرفته و به‌روز باشد، اگر به دلیل محدودیت‌هایی مثل عدم دسترسی به داده‌ها یا مشکلات ارتباطی در استفاده از سرویس‌های ابری دچار اختلال شود، خصوصاً در شرایط غیرعادی مثل محدودیت‌های گسترده در ارتباطات، یک فناوری غیرمؤثر و با اولویت پایین خواهد بود. بر اساس این تجربیات، ضروری است پیش‌فرض‌ها و شرایط بومی کشور را به دقت شناسایی کنیم و طراحی سیستم‌ها را متناسب با این شرایط انجام دهیم. با اتخاذ این رویکرد، فناوری

و کم‌کاربرد در کشور تعریف شده و بودجه‌های قابل توجهی به آن‌ها اختصاص یافته است. این در حالی است که در شرایط بحرانی، نیاز مبرم به ربات‌های کاربردی و ساده با قابلیت ارائه خدمات مستند احساس می‌شود؛ ربات‌هایی که یا در حال حاضر وجود ندارند یا نیازمند زیرساختی و ارتقا هستند. بنابراین، اولویت اصلی کشور توسعه ربات‌های ساده‌تر با توانمندی‌های متوسط، قیمت مناسب و قابلیت عملیاتی مستمر است.

نیاز اجاز دهیم متخصصان هوش مصنوعی کشور را ترک کنند

این دانش آموخته دانشگاه صنعتی شریف بیان این مطلب که کشورهای همسایه با جمعیت کمتر که سرمایه‌گذاری قابل توجهی در حوزه هوش مصنوعی و فناوری‌های پیشرفته انجام داده‌اند، طبیعتاً در جذب نخبگان از سراسر جهان به‌ویژه از کشور ما فعال هستند، افزود: این موضوع کاملاً طبیعی و موجه است اما نباید به دلیل منافع عده‌ای خاص، شرایطی ایجاد کنیم که نخبگان مجبور به مهاجرت شوند چرا که ادامه این روند، مشکلات جبران‌ناپذیری برای کشور به دنبال خواهد داشت.

پژوهشگر و متخصص هوش مصنوعی و علوم کامپیوتر، در جمع‌بندی اظهارات خود تأکید کرد: دو نکته اساسی در وضعیت فعلی فناوری کشور قابل توجه است. نخست اینکه دستگاه‌های مختلف دولتی که تلاش زیادی در پیشرفت هوش مصنوعی دارند به جای حمایت‌های پراکنده و بی‌هدف، باید مشکلات واقعی خود را به دقت شناسایی کرده و تلاش کنند بهره‌وری خود را افزایش دهند. بسیاری از مشکلات راهکارهای فناورانه می‌طلبند که توسعه کارهای کاربردی و کاربرد مؤثر فناوری هوش مصنوعی را به همراه خواهد داشت؛ امری که به‌طور کامل در توان بخش خصوصی کشور است. وی افزود: با توجه به اینکه بسیاری از دستگاه‌های دولتی دارای شاخص‌های بهره‌وری کمتر از ۳۰ درصد هستند، طبیعتاً شناسایی دقیق مسائل و تعریف راهکارهای کاربردی به کمک بخش خصوصی، ضمن تسریع در توسعه زیرساخت‌ها، موجب پیشرفت فناوری و کاربردی‌سازی آن را فراهم

معاون اول رئیس‌جمهور در جلسه ستاد توسعه علوم و فناوری افتا گفت: باید در ستاد توسعه و علوم فناوری افتا با یک صدا و هدف مشخص از امنیت سایبری کشور حراست کنیم.

به گزارش خبرگزاری مهر، محمدرضا عارف در جلسه ستاد توسعه علوم و فناوری افتا که وزرای آموزش و پرورش و صنعت، معدن و تجارت، معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس‌جمهور، دبیر شورای عالی فضای مجازی و مسئولان دستگاه‌های امر حضور داشتند، ادامه داد: پس از حضور مقام معظم رهبری در حسینیه امام خمینی (ره) احسانات حاضرین در آن مراسم غریراداری بود و شعارهایی که برآمده از مردم و کشور بود، سرمی‌دادند.

معاون اول رئیس‌جمهور با آرزوی عزت و عمر مستدام و روزافزون برای رهبر معظم انقلاب، تأکید کرد: امیدواریم رهبری با ارزش، دقیق و درست ایشان نه تنها بر کشور و مردم ایران بلکه امت اسلامی همچنان به پیش رود.

وی با تأکید بر اینکه حضور و همراهی مردم مسئولیت ما در تسکین‌تر می‌کنند، افزود: مسئولیت در سایر کشورها بر اساس مسائل حقوقی، حزبی و تشکیلاتی است و آن مسئول دینی طبق قانون دارد اما در نظام جمهوری اسلامی ایران فراتر از قانون، دینی معنوی، ارزشی و تکلیفی نسبت به نظام مردم است.

عارف با بیان اینکه مردم بار دیگر برای حراست از ایران سنگ تمام گذاشتند، خاطر نشان کرد: مردم یکپارچگی خود را در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه و تهاجم غاصبانه رژیم صهیونیستی نشان دادند که یک صدای ایران حسینی از مردم شنیده شد و همه در این مسیر حرکت کردند.

معاون اول رئیس‌جمهور همچنین با قدردانی از حضور پرشور و ارزشی مردم در مراسم‌های دهه اول محرم تصریح کرد: در کشور حسینی چنین انتظاری می‌رود و حماسه‌ها و تحولات خوب کشور در طول تاریخ از محرم بوده است و نقش این ماه و نهضت حسینی در پیروزی انقلاب و در تمام دستاوردهای ارزشی، معنوی و نشاط جهانی بی‌بدیل است و دنیا در مقابل عظمت این نهضت خیری برای کشور ندارد.

وی با اشاره به گزارش‌های افتخارآمیز شاخص‌های مصرف در کشور در طول جنگ ۱۲ روزه گفت: در آغاز جنگ تراکشن‌های بانکی تنها ۱۰ درصد تغییر کرد که به دلیل مسافرت‌ها و مصارف در روز اول طبیعی است اما به میزان اول باز می‌گردد که در هیچ جای جهان چنین وضعیت شاخص‌های مصرفی را نمی‌توان در مقاطع بحرانی پیدا کرد که این مردم

لیاقت هر جانفشانی را دارند و باید جمع‌بندی از دستاوردهای ارزشمند و برخی نقاط ضعف از جنگ ۱۲ روزه برای آمادگی بیشتر داشته باشیم چراکه در توقف آتش هیچ اعتمادی به رژیم مجعول صهیونیستی نداریم.

عارف همچنین به برخی کاستی‌ها، نقاط ضعف در زمینه امنیت سایبری اشاره و تأکید کرد: در ظرفیت علمی و توانایی کشور در این حوزه استفاده نکردیم که البته جوانان ایرانی در جنگ ۱۲ روزه اقدامات ارزشمندی به نمایش گذاشته‌اند اما باید به صورت نظام‌مند و علمی‌تر فعالیت کنیم.

معاون افتا با رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه باید در ستاد توسعه و علوم فناوری افتا با یک صدا و هدف مشخص از امنیت سایبری کشور حراست کنیم، ادامه داد: هدف تدوین سند چشم‌انداز کسب جایگاه اول در منطقه بود و در سال ۸۳ که این سند تصویب می‌شد، افتا دیده شده بود که باید نسبت به کشورهای منطقه جنوب غرب آسیا و همچنین رژیم جعلی صهیونیستی دست برتر داشته باشیم.

وی با بیان اینکه امنیت سایبری ایران باید در تراز جهانی باشد، افزود: ممکن است به دلیل برخی کوتاهی‌ها، روزمرگی‌ها و عمر کوتاه مدیریتی از پتانسیل‌های بالای حوزه امنیت و دفاع سایبری در سال‌های گذشته به خوبی استفاده نکردیم که باید با توجه به نیروهای زبده و برجسته در این حوزه یک برنامه جدی کوتاه مدت در کنار اقدامات راهبردی ستاد هر چه سریع‌تر تدوین شود.

عارف با تأکید بر ضرورت بهره‌گیری حداکثری از بخش غیردولتی در امنیت سایبری بیان کرد: از ظرفیت‌های بخش خصوصی در مسائل امنیت سایبری استفاده نکردیم چرا که منافع اقتصادی بخش خصوصی ایجاد می‌کند تمام استانداردهای امنیتی را رعایت کنند.

معاون اول رئیس‌جمهور خاطر نشان کرد: باید ظرفیت علم و فناوری کشور تبدیل به مزیت کاربردی شود و برای ادای دین به نظام و مردمی که در جنگ ۱۲ روزه چنین حماسه‌ای به جای گذاشتند، اداری برخورد نکنیم.

وی با بیان اینکه در حوزه امنیت فضای سایبر از دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی به خوبی استفاده نشده است بر ضرورت تربیت نیروی انسانی کارآمد و تقویت مراکز پژوهشی و فناورانه تأکید کرد.

عارف همچنین با بیان اینکه بومی‌سازی فناوری سایبری یک ضرورت است بر تدوین نقشه راه امنیت سایبری تأکید کرد.

تحلیل این خبر را در ستون "تحلیل خبر" بخوانید

کشور نه تنها در داخل بلکه در سطح بین‌المللی نیز در مواقع بحران قادر به ارائه عملکردی مؤثر و قابل توجه خواهد بود.

فناوری‌های با قابلیت ماژولاریتی بالاتر در زمان بحران عملکرد بهتری دارند

بازرس علی‌البدل انجمن ملی هوش مصنوعی ایران خاطرنشان کرد: از سوی دیگر فناوری‌هایی که پیچیدگی کمتری دارند و از قابلیت ماژولاریتی بالاتری (یک سیستم که قطعات مستقل و قابل تعویض) برخوردارند، توانایی عملکرد در شرایط مختلف اعم از عادی و بحرانی را دارند و می‌توانند حداقل عملکرد متوسط خود را حفظ کنند. به همین دلیل، این نوع فناوری‌ها از اولویت بالاتری برخوردار هستند. این موضوع را می‌توان در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی مولد، دولقی‌دیجیتال، فناوری‌های داده و تحلیل و همچنین انواع ربات‌ها به ویژه در حوزه امداد و نجات، تعریف کرد.

به چه نوع رباتی در شرایط بحرانی نیاز داریم

پژوهشگر و متخصص هوش مصنوعی برای توسعه ربات‌های پیچیده در سال‌های اخیر، پروژه‌های متعددی را توسعه ربات‌های پیچیده